

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM
(tredje avdelningen i utökad sammansättning)
den 5 juni 1996 *

I mål T-398/94,

Kahn Scheepvaart BV, ett bolag bildat enligt nederländsk rätt, Rotterdam (Nederländerna), företrätt av advokaten Thomas Jestaedt, Düsseldorf, och advokaten Tom R. Ottervanger, Rotterdam, med delgivningsadress i Luxemburg hos advokatbyrån Carlos Zeyen, 67, rue Ermesinde,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av Paul Nemitz och Jean-Paul Keppenne, båda vid rättstjänsten, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Carlos Gómez de la Cruz, rättstjänsten, Centre Wagner, Kirchberg,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 25 oktober 1994 om att för år 1994 tillåta ett tyskt stödprogram för varvsindustrin,

meddelar

* Rättegångsspråk: engelska.

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(tredje avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av avdelningsordföranden C. P. Briët samt domarna B. Vesterdorf, P. Lindh, A. Potocki och J. D. Cooke,

justitiesekreterare: byrådirektören J. Palacio González,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 12 mars 1996,

följande

Dom

Rättslig bakgrund

- 1 Rådet har med stöd av artikel 92.3 d [numera e] och artikel 113 i EG-fördraget (nedan kallat fördraget) utfärdat särskilda regler som rör förenligheten av statligt stöd inom varvsindustrin med den gemensamma marknaden. Dess regler finns i rådets direktiv 90/684/EEG av den 21 december 1990 om stöd till varvsindustrin (EGT nr L 380, s. 27, nedan kallat sjunde direktivet), ändrat genom rådets direktiv 92/68/EEG av den 20 juli 1992 (EGT nr L 219, s. 54, nedan kallat direktiv 92/68) och rådets direktiv 93/115/EG av den 16 december 1993 (EGT nr L 326, s. 62, nedan kallat direktiv 93/115). I sjunde direktivet görs en distinktion mellan å ena sidan produktionsstöd, så kallat driftsstöd, grundat på en maximigräns, och å andra sidan omstruktureringsstöd till stöd för önskvärda strukturförändringar inom den europeiska varvsindustrin. Det sjunde direktivet trädde i kraft den 1 januari 1991 med en giltighetstid om tre år. Giltighetstiden har genom direktiv 93/115 förlängts till att omfatta år 1994.

- 2 I artikel 3.1 i sjunde direktivet föreskrivs bland annat att "[a]lla former av stöd till redare eller tredje man som beviljas som stöd för ny-eller ombyggnad av fartyg omfattas av de anmälningsregler som anges i artikel 11". I punkt 2 i samma artikel anges att "[s]tödets subventionsekvivalent skall fullt ut vara underställd bestämmelserna i artikel 4 samt det övervakningsförfarande som fastställs i artikel 12, när stödet faktiskt används för ny-eller ombyggnad av fartyg på skeppsvarv i gemenskapen".
- 3 I artikel 4.1 i sjunde direktivet anges att "[p]roduktionsstöd för ny-eller ombyggnad av fartyg kan betraktas som förenligt med den gemensamma marknaden under förutsättning att det totala stödbelopp som beviljas för ett enskilt kontrakt i subventionsekvivalenter inte överstiger en gemensam maximigräns uttryckt i procent av kontraktsvärdet före stöd ..." (nedan kallad maximigräns).
- 4 Kommissionen har för år 1994 fastställt den maximigräns som föreskrivs i artiklarna 4.1 och 5.1 i sjunde direktivet till 9 procent (kommissionens meddelande 94/C 37/05, EGT nr C 37, 1994, s. 4).

Bakgrunden till tvisten

- 5 Sökanden, ett bolag bildat enligt nederländsk rätt, är ett dotterbolag till det schweiziska bolaget Jumbo Shipping Company SA (nedan kallat Jumbo Shipping). Sökandens verksamhet består huvudsakligen i att lyfta och till sjöss transportera tunga laster. Bolaget utnyttjar härvid olika fartyg för tunga transporter.
- 6 Sökanden framförde i skrivelse av den 13 april 1994 ett klagomål till kommissionen mot de tyska subventioner som, enligt bolagets uppfattning, hade beviljats för byggnad av två fartyg som hade beställts av Schiffahrtskontor Altes Land GmbH (nedan kallat SAL) och samarbetande bolag inom Heinrich-koncernen vid skeppsvarvet J. J. Sietas KG Schiffswerft GmbH & Co och vilka skulle levereras under

slutet av år 1994 eller början av år 1995. Sökanden gjorde särskilt gällande att de skatteförmåner som föreskrivs i artikel 82 f i *Einkommensteuerdurchführungsverordnung* (tillämpningsförfordning om inkomstbeskattning, nedan kallad EStDV) och i artikel 15 a jämförd med artikel 52.19 i *Einkommensteuergesetz* (lag om inkomstbeskattning, nedan kallad EStG) tillsammans med andra subventioner utgjorde ett stöd som översteg den maximigräns som hade fastställts i det sjunde direktivet.

- 7 Efter det att klagomålet hade inlämnats förekom skriftväxling mellan parterna. I skrivelse av den 7 oktober 1994 tillhandahöll sökanden ytterligare information om finansieringen av byggandet av fartyget "Frauke" (nedan kallat Frauke), som var ett av de fartyg som åsyftades i klagomålet. Under år 1994 hade parterna även kontakt i form av telefonsamtal och möten. Härvid företrädde sökanden vid flera tillfällen av Jumbo Shipping.
- 8 Till följd av att det sjunde direktivet genom direktiv 93/115 förlängdes till att gälla under år 1994, var medlemsstaterna skyldiga att anmäla samtliga stödprogram för varvsindustrin som var i kraft år 1994, däribland program som redan hade beslutats för perioden år 1991—1993. Den 25 oktober 1994 antog kommissionen, i enlighet med sin skyldighet att pröva att programmen var förenliga med bestämmelserna i sjunde direktivet, ett beslut riktat till den tyska regeringen angående dessa program. Genom detta beslut tillät kommissionen i enlighet med artiklarna 3, 4, 6 och 8 i sjunde direktivet, att fem stödprogram, som endast i mindre omfattning avsåg varvsindustrin, tillämpades under år 1994. Bland dessa stödprogram återfanns allmänna program om garantier, investeringsstöd och forsknings- och utvecklingsstöd. Förevarande tvist avser emellertid inte dessa program. I enlighet med artiklarna 3 och 4 i sjunde direktivet förlängde kommissionen också andra stödprogram, som direkt avsåg varvsindustrin, till att gälla under år 1994. Bland dessa stödprogram återfanns de olika program om skattelindringar som följde av tillämpningen av artikel 82 f i EStDV och artiklarna 15 a och 52.19 i EStG, som sökanden har ifrågasatt. De tyska myndigheterna underrättades i en skrivelse av den 11 november 1994 om beslutet av den 25 oktober 1994.
- 9 I skrivelse av den 31 oktober 1994 informerade kommissionen Jumbo Shipping om att beslutet av den 25 oktober 1994 hade antagits. En kopia av denna skrivelse sändes till sökanden.

Förfarandet och parternas yrkanden

- 10 Genom en ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 30 december 1994 väckte sökanden talan mot kommissionens beslut. Målet tilldelades en avdelning bestående av tre domare. Efter att parterna hade hörts, beslutade förstainstansrätten den 11 januari 1996 att hänskjuta målet till tredje avdelningen i utökad sammansättning bestående av fem domare.
- 11 Mot bakgrund av referentens rapport beslutade förstainstansrätten (tredje avdelningen i utökad sammansättning) att inleda det muntliga förfarandet utan att vidta föregående åtgärder för bevisupptagning.
- 12 Vid den muntliga förhandlingen den 12 mars 1996 hördes parterna och fick svara på domstolens frågor.
- 13 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall
- ogiltigförklara kommissionens beslut,
 - vidta alla åtgärder som den bedömer är lämpliga,
 - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.
- 14 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall
- avvisa talan,
 - förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Föremålet för talan

- 15 Inledningsvis bör det klargöras vad som är föremålet för talan, eftersom kommissionen har gjort gällande att sökanden har ändrat denna i sin replik. Således har sökanden enligt kommissionen sökt utvidga talan till att, förutom ogiltigförklaring av beslutet av den 25 oktober 1994 om stödprogrammen, även avse ogiltigförklaring av den påstådda implicita vägran i skrivelsen av den 31 oktober 1994 "att enligt artikel 93.2 i fördraget granska om de konkreta skatteförmåner som ägarna till 'Frauke' skulle erhålla, i kombination med övriga stödåtgärder, utgjorde ett stöd som var oförenligt med den gemensamma marknaden" (punkt 8 i repliken).
- 16 Förstainstansrätten vill erinra om att sökanden, vid besvarandet av frågor som ställdes till bolaget vid förhandlingen, har bekräftat att föremålet för talan inte endast avser ogiltigförklaring av beslutet av den 25 oktober 1994, utan även ogiltigförklaring av den påstådda implicita vägran i skrivelsen av den 31 oktober 1994 att enligt artikel 93.2 i fördraget granska om de konkreta skatteförmånerna som ägarna till "Frauke" skulle erhålla, i kombination med annat stöd, var förenligt med den gemensamma marknaden.
- 17 Det skall dock konstateras att enligt lydelsen av den ansökan genom vilken målet anhängiggjordes "avser sökanden med förevarande talan ... att erhålla en ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 25 oktober 1994 ('beslutet') ... som innebär att ett skatterättsligt program tillåts vid finansiering av fartyg för tunga transporter, vilket sökanden under rättades om i skrivelse av den 31 oktober 1994". Under rubriken "yrkande" har sökanden yrkat att förstainstansrätten skall ogiltigförklara "beslutet", det vill säga kommissionens beslut av den 25 oktober 1994. Det är härvid lämpligt att erinra om att detta beslut, som riktades till den tyska regeringen, endast avser allmänna tyska stödprogram, och däribland de program som sökanden har bestritt. Kommissionen uttalade sig inte i det beslutet om enskilda stöd.
- 18 Även om det framgår av punkt 7 i ansökan, att "kommissionen, genom att i beslutet av den 31 oktober 1994 godkänna programmets tillämpning och således avslå klagomålet, har överträtt ... artikel 93.2 i EG-fördraget" och att man efter en genomläsning av hela ansökan kan sluta sig till att sökanden i första hand vänder

sig mot tillämpningen i ett konkret fall av ifrågavarande allmänna stödprogram, närmare bestämt finansieringen av två fartyg som hade beställts av SAL och samarbetande företag, varav det ena är fartyget "Frauke", har sökanden ändå inte i ansökan framställt yrkanden som avser enskild tillämpning av det bestridda programmet. Förstainstansrätten anser att det ovan citerade påståendet skall tolkas så, att det utgör en del av argumenteringen till stöd för förevarande talan.

19 Förstainstansrätten konstaterar således att de yrkanden som anges i ansökan endast avser ogiltigförklaring av beslutet av den 25 oktober 1994 i den mån som detta innebär att tyska myndigheter tilläts tillämpa bestämmelser i vilka det föreskrivs de skatteförmåner som anges i artikel 82 f i EStDV och artikel 15 a jämförd med artikel 52.19 i EStG. Dessutom konstaterar förstainstansrätten att, även om sökanden i punkterna 7 och 8 i sin replik har gjort gällande att kommissionen, genom att meddela beslutet av den 25 oktober 1994, även har riktat ett beslut till sökanden som avser vägran att granska om skatteförmånerna som ägarna till "Frauke" skulle erhålla, i kombination med övriga stödåtgärder, utgjorde ett stöd som var oförenligt med den gemensamma marknaden, framgår det ändå av första sidan i repliken att föremålet för talan fortfarande är ogiltigförklaring av "kommissionens beslut av den 25 oktober 1994".

20 Under dessa omständigheter anser förstainstansrätten med stöd av artikel 44 i förstainstansrättens rättegångsregler att de yrkanden som sökanden har framställt vid förhandlingen och som syftar till en ogiltigförklaring av skrivelsen av den 31 oktober 1994, i den mån som denna utgör ett implicit avslag på det framförda klagomålet, skall avvisas. Enligt artikel 44 i förstainstansrättens rättegångsregler är nämligen parterna skyldiga att ange föremålet för talan i den rättsakt genom vilken målet anhängiggörs. Även om nya grunder enligt artikel 48 i samma rättegångsregler kan åberopas på vissa villkor, kan en part inte under handläggningen av ett mål ändra själva föremålet för talan (se härvid domstolens dom av den 25 september 1979, kommissionen mot Frankrike, 232/78, Rec. s. 2729, punkt 3, och förstainstansrättens dom av den 10 juli 1990, Automec mot kommissionen, T-64/89, Rec. s. II-367, punkt 69).

21 Av vad som har anförts ovan framgår att föremålet för talan endast är en begäran om ogiltigförklaring av beslutet av den 25 oktober 1994, i den mån som detta innebär att tyska myndigheter tilläts tillämpa bestämmelser i vilka det föreskrivs de

skatteförmåner som anges i artikel 82 f i EStDV och i artikel 15 a jämförd med artikel 52.19 i EStG (nedan kallat det ifrågasatta beslutet eller beslutet av den 25 oktober 1994).

Frågan om yrkandet som avser ogiltigförklaring av beslutet av den 25 oktober 1994 kan tas upp till sakprövning

Parternas argument

- 22 Kommissionen har, utan att formellt framställa en invändning om rättegångshinder enligt artikel 114 i förstainstansrättens rättegångsregler, bestritt att talan kan upptas till sakprövning. Eftersom det ifrågasatta beslutet var riktat till den tyska regeringen, kan en talan mot detta endast prövas om beslutet i enlighet med artikel 173 fjärde stycket i fördraget berör sökanden direkt och personligen (se domstolens dom av den 15 juli 1963, Plaumann mot kommissionen, 25/62, Rec. s. 197). I detta fall är emellertid sökanden inte personligen berörd.
- 23 Kommissionen har först framhållit att det ifrågasatta beslutet avser ett visst antal stödprogram till förmån för varvsindustrin i Tyskland, vilka skall genomföras inom ett obestämt antal tillämpningsfall. De potentiella stödmottagarna enligt dessa program utgör en extremt stor grupp, och deras antal var varken fastställt eller möjligt att kontrollera när det ifrågasatta beslutet fattades.
- 24 Kommissionen har härvid erinrat om att enligt rättspraxis kan till och med potentiella stödmottagare endast väcka talan under förutsättning att de själva uppfyller de villkor som föreskrivs i artikel 173 fjärde stycket i fördraget (se domstolens domar av den 2 februari 1988, Van der Kooy m. fl. mot kommissionen, 67/85, 68/85 och 70/85, Rec. s. 219, punkt 15, av den 17 september 1980, Philip Morris

mot kommissionen, 730/79, Rec. s. 2671, punkt 5, och av den 13 mars 1985, Nederländerna och Leeuwarder Papierwarenfabrik mot kommissionen, 296/82 och 318/82, Rec. s. 809, punkt 13).

- 25 Även om det förutsattes att kommissionen hade fattat ett negativt beslut avseende ett tyskt stödprogram för varvsindustrin, framgår det av rättspraxis att en talan om ogiltigförklaring av detta beslut som väcks av en potentiell stödmottagare enligt programmet inte kan tas upp till prövning (se ovannämnda dom i målet Van der Kooy m. fl. mot kommissionen och domstolens dom av den 7 december 1993, Federminieraria m. fl. mot kommissionen, C-6/92, Rec. s. I-6357, punkt 14—15). Då dessutom sökanden endast är en konkurrent till en kund till en potentiell stödmottagare enligt det stödprogram som har godkänts, skall hans talan med nödvändighet avvisas. Kommissionen har framhållit att sökanden inte har framfört några omständigheter till stöd för att stödprogrammet på något sett har påverkat hans affärsverksamhet.
- 26 Därefter har kommissionen anmärkt att talan i huvudsak avser den tyska regeringens beviljande av ett enskilt stöd till ett bestämt företag. Den anser följaktligen att sökanden vid den nationella domstolen kunde ha fört talan mot det enskilda beslutet av de tyska myndigheterna som genomförde stödprogrammet (se härvid domstolens dom av den 12 april 1984, Unifrex mot kommissionen och rådet, 281/82, Rec. s. 1969, punkt 11).
- 27 Slutligen har kommissionen gjort gällande att den omständigheten att den i detta fall inte inledde det förfarande som föreskrivs i artikel 93.2 i fördraget inte alls påverkar bedömningen att sökanden inte är personligen berörd av det ifrågasatta beslutet. Kommissionen har härvid framhållit att den rättspraxis som sökanden har åberopat, nämligen domstolens domar av den 19 maj 1993, Cook mot kommissionen (C-198/91, Rec. s. I-2487), och av den 15 juni 1993, Matra mot kommissionen (C-225/91, Rec. s. I-3203), saknar relevans, eftersom den avser stöd för ett särskilt ändamål, och inte som i detta fall ett allmänt stödprogram.

- 28 På grund härav anser kommissionen, med hänvisning till generaladvokatens förslag till avgörande i ovannämnda mål Cook mot kommissionen, att tillämpningsområdet för omnämnda rättspraxis bör begränsas vad gäller möjligheten för "berörda" att enligt artikel 93.2 i fördraget vid förstainstansrätten bestrida ett beslut som kommissionen har fattat om att inte inleda det förfarande som föreskrivs i bestämmelsen. För att undvika att ett stort antal företag kan ifrågasätta beslut angående allmänna stödprogram, har kommissionen gjort gällande att möjligheten att bestrida ett beslut "att inte framställa invändningar" måste begränsas till enbart företag som verkligen är konkurrenter till en aktuell mottagare av stödet i fråga, och följaktligen uteslutas för företag som endast är marginellt berörda. Med beaktande av att sökanden, i egenskap av ett transportföretag, endast är konkurrent till en kund vid ett skeppsvarv, som är en potentiell stödmottagare enligt stödprogrammet i fråga, anser kommissionen att sökanden endast är indirekt och potentiellt berörd av det ifrågasatta beslutet eller, som generaladvokaten uttryckte det i ovannämnda mål Cook mot kommissionen, sökanden är endast marginellt berörd enligt artikel 93.2 i fördraget.
- 29 För det fall förstainstansrätten anser att tredje mäns processuella rättigheter skall gynnas när dessa inte har anmodats att inkomma med yttranden, bör man, enligt kommissionen, åtminstone beakta de ifrågavarande programmens räckvidd (regionalt eller sektorsvis), vilka framställningar sökanden har gjort till kommissionen under det administrativa förfarandet och dess egenskap av ett företag som berörs såsom konkurrent till en kund till en stödmottagare enligt ifrågavarande stödprogram, innan den beslutar i frågan om sökandens talerätt. Härvid har kommissionen framhållit att de talrika kontakter som den hade innan det ifrågasatta beslutet antogs var med Jumbo Shipping och inte med sökanden.
- 30 Sökanden har inledningsvis påpekat att kommissionen aldrig har bestritt att det klagomål som har framställts och utgången av en eventuell undersökning skulle vara av verkligt intresse för sökanden. Det stöd som särskilt har ifrågasatts i klagomålet var nämligen, i form av en enskild skattelindring, avsett att gynna vissa redare för byggnaden av två fartyg för tunga transporter, varav det ena, "Frauke", skulle utnyttjas av SAL, sökandens viktigaste konkurrent. Sökanden har härvid

erinrat om att den marknad som bolaget är verksamt på ingår i sektorn för tung sjötransport och avser fartyg för tunga transporter som kan lyfta laster om mer än 200 ton med sin egen utrustning. Sökanden har påstått att endast tre stora bolag är verksamma på denna marknad, däribland sökanden och SAL.

- 31 Sökanden har därefter gjort gällande att kommissionen, när den beslutade att inte framställa invändningar mot det tyska stödprogrammet, samtidigt ansåg att tillämpningen av detta program inte stred mot gemenskapsrätten. Genom att göra detta vägrade kommissionen också att enligt artikel 93.2 i fördraget undersöka om skatteförmånerna, som ägarna till "Frauke" skulle erhålla, i kombination med andra stödåtgärder, utgjorde ett stöd som var oförenligt med den gemensamma marknaden. Kommissionens beslut, såsom det meddelades sökanden, omfattade även ett beslut riktat till denne som kunde ifrågasättas vid förstainstansrätten (se domstolens domar av den 15 december 1988, Irish Cement mot kommissionen, förenade målen 166/86 och 220/86, Rec. s. 6473, och av den 24 mars 1993, CIRFS m. fl. mot kommissionen, C-313/90, Rec. s. I-1125).
- 32 För det fall att förstainstansrätten anser att det ifrågasatta beslutet uteslutande var riktat till Tyskland, har sökanden gjort gällande att det framgår av rättspraxis att "berörda" enligt artikel 93.2 i fördraget har möjlighet att föra talan mot beslut, genom vilka kommissionen konstaterar att ett stöd är förenligt med den gemensamma marknaden, utan att inleda det förfarande som föreskrivs i artikeln (se ovannämnda dom i målet Cook mot kommissionen). Sökanden anser sig vara "berörd", eftersom, vilket fallet med "Frauke" tydligt visar, dennes intressen påverkas av det tyska skatterättsliga programmet.
- 33 Vad beträffar kommissionens argumentation att det inte finns vare sig aktuella stödmottagare eller verkliga konkurrenter till företag som är stödmottagare, då det handlar om godkännande av ett allmänt stödprogram, har sökanden anført att denna argumentation saknar relevans i detta fall, eftersom det handlar om ett sektoriellt stöd, att sökandens konkurrensläge har påverkats och att sökanden har haft nära kontakter med kommissionen under det administrativa förfarandet.

- 34 Vid förhandlingen har sökanden gjort gällande att eftersom kommissionen vid tidpunkten för antagandet av det ifrågasatta beslutet, genom att olika prospekt tidigare hade publicerats, kunde ha kännedom om identiteten på framtida stödmottagare enligt det godkända stödprogrammet, avser det ifrågasatta beslutet i själva verket snarare ett visst antal enskilda stöd än ett verkligt stödprogram.
- 35 Slutligen har sökanden vid förhandlingen bestritt att den har möjlighet att vid tyska domstolar föra talan mot de enskilda stöd som dess konkurrenter har beviljats, särskilt till förmån för byggandet av "Frauke", eftersom dessa enskilda stöd beviljas med tillämpning av tyska skatterättsliga bestämmelser som kommissionen har godkänt. Sökanden har tillagt att om förstainstansrätten under dessa omständigheter förklarar att talan inte kan tas upp till sakprövning, skulle kommissionens praktiska tillämpning av program angående statligt stöd i stor utsträckning undgå gemenskapsdomstolarnas prövning, vilket skulle vara oacceptabelt. Även om sökanden enligt nationell rätt kunde bestrida lagenligheten av ett stödprogram tillämpning i ett konkret fall, skulle det inte påverka frågan om förevarande talan kan tas upp till sakprövning.

Förstainstansrättens bedömning

- 36 Det bör inledningsvis erinras om att enligt artikel 173 fjärde stycket i fördraget har fysiska och juridiska personer möjlighet att väcka talan mot beslut som är riktade till dem eller som, även om det har utfärdats i form av en förordning eller ett beslut riktat till en annan person, berör dem direkt och personligen. Följaktligen beror frågan om förevarande yrkande kan tas upp till sakprövning på om det ifrågasatta beslutet, som riktades till den tyska regeringen och som innebar att det inledande förfarande som anges i artikel 93.3 i fördraget avslutades, berör sökanden direkt och personligen.
- 37 Det bör härvid erinras om att enligt en fast rättspraxis kan andra rättssubjekt än dem som ett beslut riktar sig till endast göra anspråk på att vara personligen

berörda enligt artikel 173 fjärde stycket i fördraget om detta beslut berör dem på grund av vissa egenskaper som är utmärkande för dem eller på grund av en faktisk situation som skiljer dem från alla andra personer och härigenom försätter dem i en ställning motsvarande den som gäller för den person som beslutet är riktat till (se ovannämnda dom i målet Plaumann mot kommissionen, domstolens domar av den 14 juli 1983, Spijker mot kommissionen, 231/82, Rec. s. 2559, punkt 8, och av den 18 maj 1994, Codorniu mot rådet, C-309/89, Rec. s. I-1853, punkt 20, och förstainstansrättens domar av den 19 maj 1994, Air France mot kommissionen, T-2/93, Rec. s. II-323, punkt 42, av den 27 april 1995, ASPEC m. fl. mot kommissionen, T-435/93, REG. s. II-1281, punkt 62, och av den 13 december 1995, Vereniging van Exporteurs in Levende Varkens m. fl. mot kommissionen, förenade målen T-481/93 och T-484/93, REG s. II-2941, punkt 51).

38 Vad beträffar den ifrågasatta rättsaktens rättsliga status, bör det först konstateras att i enlighet med artiklarna 3 och 4 i sjunde direktivet, som genom direktiv 93/115 har förlängts till att gälla under år 1994, har kommissionen bland annat godkänt att tyska skatterättsliga bestämmelser till förmån för redare och personer som investerar i nya fartyg kan tillämpas under år 1994 (se punkt 8 ovan). Enligt det ifrågasatta beslutet rör det sig om tillämpning av artikel 82 f i EStDV, där det till förmån för redare föreskrivs speciella amorteringar för nybyggnad av fartyg, och artikel 15 a jämförd med artikel 52.19 i EStG, där det till förmån för personer som investerar i nybyggnad av fartyg föreskrivs en skattelindring. I dessa båda skatterättsliga program föreskrivs inte, fortfarande enligt det ifrågasatta beslutet, en reduktion av den nominella skatt som skall erläggas, utan en möjlighet att skjuta på betalningen av skatter, vilket resulterar i förmåner i fråga om aktuellt nettovärde. Det bör framhållas att kommissionen i det ifrågasatta beslutet inte har uttalat sig om huruvida enskilda stöd är förenliga med den gemensamma marknaden, då kommissionen i detta hänseende har noterat de tyska myndigheternas ansträngningar att vid tillämpningen av olika program respektera den maximigräns som enligt sjunde direktivet gäller för driftsstöd.

39 Med beaktande av att det handlar om godkännande av tillämpning av skatterättsliga bestämmelser med en allmän räckvidd, ter sig det ifrågasatta beslutet, även om det är riktat till en medlemsstat, i förhållande till potentiella stödmottagare enligt dessa bestämmelser, som en åtgärd med allmän räckvidd som tillämpas på vissa situationer som bestäms objektivt och som medför rättsverkningar för en grupp personer som anges på ett allmänt och abstrakt sätt.

- 40 Förstainstansrätten konstaterar vidare att det framgår av handlingarna att sökanden är ett nederländskt företag vars huvudsakliga verksamhet består i att lyfta och till sjöss transportera tunga laster. Sökanden utnyttjar olika fartyg för tunga transporter. Sökanden ingår i samma företagskoncern som det schweiziska företaget Jumbo Shipping, vilket dock i egenskap av holdingbolag inte bedriver någon verksamhet i den sektorn.
- 41 Härav framgår att det ifrågasatta beslutet har en allmän räckvidd i förhållande till sökanden, vilket innebär att denne endast berörs i sin objektiva egenskap av transportföretag, på samma sätt som varje annan ekonomisk aktör som befinner sig, eller kan komma att finna sig, i samma situation (se ovannämnda dom i målet Spijker mot kommissionen, punkt 9, och domstolens dom av den 17 januari 1985, Piraiki-Patraiki m. fl. mot kommissionen, 11/82, Rec. s. 207, punkt 14). Det måste dessutom konstateras att sökandens konkurrensläge endast kan påverkas indirekt och potentiellt av att det ifrågasatta beslutet har antagits. Eftersom beslutet avser godkännande av ett allmänt stödprogram, vars potentiella stödmottagare endast definieras på ett allmänt och abstrakt sätt, måste stödprogrammet tillämpas i ett konkret fall genom beviljande av enskilda stöd, för att det skall kunna anses att det finns en aktuell stödmottagare och ett verkligt konkurrerande företag till denne.
- 42 Förstainstansrätten anser att enbart den omständigheten att sökanden har framställt ett klagomål till kommissionen, vilket har beskrivits i punkt 6 ovan, och att sökanden av detta skäl har haft skriftväxling och möten med den senare, inte kan utgöra tillräckligt specifika omständigheter för att utmärka sökanden i förhållande till varje annan person, och således ge honom behörighet att föra talan mot ett allmänt stödprogram. Dessutom framgår det av lydelsen av det ifrågasatta beslutet att det är en förlängningen av det sjunde direktivet och därigenom det bestridda programmet till att gälla under år 1994, och inte sökandens klagomål, som har gjort det nödvändigt för kommissionen att fatta ett nytt beslut om olika tyska stödprogramms förenlighet med den gemensamma marknaden.
- 43 För övrigt bör det erinras om att även om kommissionen inte hade godkänt det allmänna stödprogrammet skulle enbart den omständigheten att en person vore en

potentiell stödmottagare enligt skatterättsliga bestämmelser med en allmän räckvidd inte räcka för att visa att denne är personligen berörd enligt artikel 173 fjärde stycket i fördraget av ett sådant beslut (se ovannämnda dom i målet Van der Kooy m. fl. mot kommissionen, punkt 15). Förstainstansrätten anser alltså att kommissionen har rätt när den anser att denna rättspraxis med nödvändighet är tillämplig i detta fall.

44 Vad beträffar sökandens påstående att denne, med beaktande av det begränsade antalet aktörer på marknaden för lyft och sjötransporter av laster, särskilt berörs på det konkurrensmässiga planet genom att stödprogrammet tillämpas till förmån för bolag som har beställt fartyget "Frauke", bör det framhållas att kommissionen i det ifrågasatta beslutet inte har uttalat sig om huruvida enskilda stöd är förenliga med den gemensamma marknaden (se punkt 38 ovan). Härav följer att vad rör godkännandet av ett allmänt stödprogram saknar sökandens argumentation relevans i detta fall, eftersom de enskilda stöden har beviljats först sedan stödprogrammet i fråga tillämpas i ett konkret fall. Dessutom bör det härvid erinras om att ifrågasvarande skatterättsliga bestämmelser inte endast avser byggande av fartyg för tunga transporter, som sökanden har påtalat, utan allmänt varvsindustrin i Förbundsrepubliken Tyskland, det vill säga byggande av ett stort antal olika fartyg.

45 Med beaktande av att prospekt har publicerats innan det ifrågasatta beslutet antogs, har sökanden vid förhandlingen gjort gällande att beslutet i själva verket innebär ett godkännande av ett begränsat antal beslut om att bevilja enskilda stöd. Förstainstansrätten anser emellertid att även om sådana publiceringar har förekommit, kan konstaterandet därav inte under några omständigheter kullkasta bedömningen av beslutets rättsliga status (se punkterna 38 och 39 ovan). Stödprogrammet i fråga, såsom det godkändes för år 1994, gäller nämligen inte bara nybyggnad av fartyg vilka hade föranlett att ett prospekt hade utarbetats när det ifrågasatta beslutet fattades, utan gäller allmänt till förmån för alla redare och personer som investerar i nya fartyg, däribland exempelvis investeringsbeslut som har skatterättslig verkan under år 1994 och som fattades sedan det ifrågasatta beslutet hade antagits.

- 46 Av vad som har anförts ovan framgår sammantaget att sökanden inte kan betraktas som personligen berörd av det ifrågasatta beslutet.
- 47 Slutligen skall sökandens argumentation att denne i egenskap av ”berört” företag enligt artikel 93.2 i fördraget har rätt att föra talan mot beslutet att inte framställa invändningar mot det tyska stödprogrammet och att följaktligen inte inleda det kontradiktoriska förfarande som anges i punkt 2 i samma artikel (se ovannämnda dom i målet Cook mot kommissionen). Härvid bör det framhållas att sökanden enligt artiklarna 44 och 48 i förstainstansrättens rättegångsregler i princip inte är förhindrad att åberopa denna argumentation. Det framgår nämligen av redogörelsen för sakförhållandena i ansökan, särskilt vad avser det tyska skatterättsliga programmens verkan, att sökanden klart avser att visa att tillämpningen av programmet är oförenlig med sjunde direktivet. Med beaktande av att det av systematiken i det förfarande som i fråga om statligt stöd har inrättats genom artikel 93 i fördraget framgår att kommissionen inte kan förklara att stöd är oförenliga med den gemensamma marknaden utan att den inlett det kontradiktoriska förfarande som anges i punkt 2 i samma artikel (se ovannämnda dom i målet Matra mot kommissionen, punkt 33), skall talan som avser ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet tolkas som att den även avser ogiltigförklaring av kommissionens vägran att inleda det kontradiktoriska förfarande som anges i artikel 93.2 i fördraget (se angående detta ovannämnda dom i målet CIRFS m. fl. mot kommissionen, punkt 18).
- 48 Mot bakgrund av omständigheterna i förevarande mål kan dock sökandens argumentation inte godtas. Även om det är riktigt att domstolen i ovannämnda domar i målen Cook mot kommissionen och Matra mot kommissionen tillstod att ”berörda” enligt artikel 93.2 i fördraget — definierade som ”personer, företag eller sammanslutningar vars intressen eventuellt påverkas av att stödet beviljas, det vill säga framförallt konkurrerande företag och yrkesorganisationer” — skall anses vara personligen berörda av beslut som innebär att kommissionen vägrar att inleda det förfarande som anges i artikel 93.2 i fördraget, anser emellertid förstainstansrätten att denna rättspraxis inte äger tillämpning i detta fall.

49 I de två omnämnda målen tillerkändes nämligen konkurrerande företag till de aktuella mottagarna av statligt stöd ett rättsmedel för att säkerställa att de processrättsliga skyddsregler som anges i artikel 93.2 i fördraget respekterades, eftersom talan i de båda målen avsåg lagenligheten av ett beslut av kommissionen, i vilket det fastställdes att det var förenligt med den gemensamma marknaden att bevilja stöd. Som förstainstansrätten redan har konstaterat i punkt 39 ovan, avser däremot det ifrågasatta beslutet godkännande av ett stödprogram vars potentiella stödmottagare endast definieras på ett allmänt och abstrakt sett. Ett stödprogram måste därför tillämpas i ett konkret fall genom beviljande av enskilda stöd, för att det skall kunna anses att det finns en aktuell stödmottagare. Härav följer att när ett allmänt stödprogram antas kan det inte innan enskilda stöd beviljas med tillämpning av detta finnas "koncurrerande företag" i den mening som avses i nämnda rättspraxis, vilka följaktligen skulle kunna dra fördel av de processrättsliga skyddsregler som anges i artikel 93.2 i fördraget.

50 För övrigt anser förstainstansrätten att om det tilläts att talan upptogs till sakprövning under omständigheterna i det här fallet, där sökanden endast indirekt och potentiellt påverkas av det allmänna stödprogrammet och därför endast är marginellt berörd av det ifrågasatta beslutet, skulle det, genom att begreppet "personligen berörd" enligt artikel 173 fjärde stycket berövades all rättslig betydelse, få till följd att ett nästan obegränsat antal företag skulle få rätt att föra talan mot ett beslut med en allmän räckvidd. Slutligen kan inte ens den eventuella avsaknaden av rättsmedel i tysk nationell rätt, vilket har gjorts gällande av sökanden, föranleda förstainstansrätten att överskrida de gränser för sin behörighet som ställs upp i artikel 173 fjärde stycket i fördraget.

51 Av vad som har anförts ovan framgår att det kan fastställas att talan skall avvisas, utan att det är nödvändigt att pröva frågan om sökanden är direkt berörd av det ifrågasatta beslutet.

Rättegångskostnader

- 52 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta vinnande parts rättegångskostnader, om detta har yrkats. Eftersom sökanden är tappande part skall denne förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(tredje avdelningen i utökad sammansättning)

följande dom:

- 1) **Talan avvisas.**

- 2) **Sökanden skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Briët

Vesterdorf

Lindh

Potocki

Cooke

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 5 juni 1996.

H. Jung

C. P. Briët

Justitiesekreterare

Ordförande